

Сыаната
2 харчы.

**Сыл финиһигэр
— ударнай
тэтим!**

(CCTA).

Партийнай олох: конференция түмүктөрүн дүүллөһөлөр

Тэрээнин барыны быһаарар

«Сельхозтехника» холбоук маңнайгы сүһүх партиянай тэрлэтэтин мууннары оройуоннары XXVII партиянай конференция түмүктөрүн уонна партиянай тэрлэтэ соруктарын туһунан ЦСКП райкомун иккис секретаря С. П. Макаров дакылантыгар итинэн коммунисттер тал этиһэллэр, үлэ итэрдэстэрин арийыга сүрүн болгомото уурулуна.

Тыа хабалыстыбатыгар техниканы туһаныа кыһуууну үрдэтэргэ, механизацияны киллэригэ бу сүрүн, тутуах тэрлэтэ үлэтигэр үтүө итэрдэстэр баалары конференцияда сытыа критикага тартыллыбыта. Холбоһукка трактордары өрөмүөнүөтүлү хаачыстыбета көрдөбүлгэ эппэт-тэбэтэ манна сөптөөх тэрээннн суоруттан тахсар. Стендэлэр үлэлээбэттэр. Онон диктателлэр үчүгэйлик бэрэбэрэһэллэммэттэр. Биер үксүн ол иһин трактордар, ари-мүөтүн тахсаат, саахал-даныларга үтүө. Коммунист Е. Е. Попов I станоктар олус эргэригиттэрэ улахан охсууларын бэллэтээт.

Мастерской үлэтигэр биер суол ыараханынан совхозтары кытта туһаныах үлэ мыйылыбата буолбут. Ол да иһин өрөмүөнүгэ толору комплекга суох трактордар кикрэтүрүлэр, олохтоомут көрдөбүл тутулулубат. Бу итэбэс суоратылымынныа эрэ, совхозтар уонна холбоһук икки ардыларыгар дьиннээх деловой, хардарыга ирдэбиллээх сыһыан олохтоонуона эрэ балаһыанна көнөр кыахтаах.

Муһунаахха трактордары техникескэй көрүү мөлто-бо эмнэ кэпсэтин киһигэр гурда. Совхозтарга техникескэй көрүү мууһунара суохтар. Онон көрүгэ сыл-дын үлэлэтэһин тахсар. Онуоха эбии механизатор-скай кадрдар биллилэрэ намыһах, техникескэй көрүүгэ сөптөөх суолтаны биэрбэттэр. Ити барыта уолсөй дымадыа улахан охсуулаах. Холбоһук кылабынай инженерэ Ф. А. Тимофеев, итидэрэ бэлэ-тээн туран, бу үлэбэ чопчу системаны олохтуурга өт-тэ. Оттон П. С. Артемьев быһыл 165 трактор техникескэй көрүүгэ мыйылаах-тааһын олуттар 200 бы-лааннамыта эбии ыара-

хаттары үөскэтигин кы-натта. Совхозтарга сүһү ин-тиния ыарахан үлэлэрин механизациялааһына бу холбоһук көмөтө ситэтэ суока оаро чакым. Бу үлэ-бэ аналлаах биригээдэ оло-лэһинээхтик үлэлээбэт. Ону туоратымга холбоһук сэлэлтэти көрдөбүлү ту-руорара, туһаныаах дьон-тон эппитинэни ирдилэрэ уолдэаста.

Урукку өттүтөр үчүгэй, дик үлэлээбит автономна коллективна быһыа таһаарэ таһыстыгар былаанна тол-лоруутугар кэккэ ыарахат-тар үөскэтилэр. ЦСКП чилиэс Ф. Н. Иванов күчү тутулаубут кыахтар тустарынан саамай сөккө-эттэ:

— Улахан кыахтаах автомашиналар бастах үлэлэргэ туһаныттан, принциптер эргэригиттэн холбоһук эмнэ мөлтооту сү-гэр. Ким ханна барыахтаа-да эрдэттэн чуолкайдах-та буолан, рейскэ бэлэбэ суох тахсыа үтүө. Онон подителлэргэ соруудаа из-дэһэлэһин тирдэр сөп буо-луох этэ,—диптэ киһи.

Коммунист Г. В. Баган-таев ыскылаака үлэллэр усулуобуһуны туспрымга болгомото уурулуубатын критикалаата. Ити ыскы-лааттар өрөмүөнүөтүл-тэр. Тас ыскылаака элек-троснаводка тардыллыбах-ка, харанардар эрэ үлэ тохтуур. Погрузчик суога үлэни эбии ыратар. Ыс-кылаака кэккэ сылларга туһанылыбатах саппаас наастар элбэхтэр. Балары итэстэһиэх баара.

Коммунисттар үлэтигэр ортолоругар маассабай-политическай үлэни тэр-биһтэ, киһилэр экономиче-скай биллилэрин үрдэттигэ үлэ ситэтэ суоһун ийды-лар.

Коллективна үлэ сага, прогрессивнай ыкылаа-рын олохтоонун сагаланаа эрэр. Ол курдук, биерэ-рөтүнэн үлэлээһинтэ өрө-мүөнүүр мастерской зөө-нодара киллэрэллэбиттэр. Ити үлэ дьессиплиниэти биэрбэтүүгэ биллэр сабы-дыааламмат. Үлэ дьессип-линиэтин турута ий ак-сын ырытылар, итэбэстэ-ри туоратымга дыһааллар тутта бэллэтэнэр буолбут-тар. Ити барыта коллектив конференция бэллэтээбит итэбэстэриа туоратар дьө-бурдаарын көрдөрөр.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

КОМПАСС. Печорская ГРЭС энергетиктэри сым сагаланыаһыттан 1500 тонна усулуобунай энергия кычылдыттар. Бу Тимано-Печорская территориаль-най-производственной комплексе энергетическэй сүр-чээ 210-нуу мегаваттаах 2 энергоблок үлэллэр, үһүс таһылаа сымдыар.

Синюхтарга: Печорская ГРЭС бүгүн: энергоблок машинна В. Красиков.

С. Губский фотота. ССТА фотохрониката.

Коммунисттар тустарынан кэпсэибит

МЭДЫН олох үөһү-дьон-лоруот туһугар үлэллэххэмэ, кыһаа-мүһөз сымдыар ытык кырдыастар хас иһилинэ ахсын бөлө-лөр. Мин киһилэртэн биридэстэри, И. Н. Никитин, туһунан кэ-псэһини баарабын.

Ахсыһымы аам-даам тымныы күннэригиттэн биридэстэригэр Хайах-сыт (билигин Хадаар сирэ) Тыаһыт аратын туһугар бистар дьада-даа Ньукулай оройно-дооххо уон сэттис оро-нон Уйбанын дикэ заттаммыт уол төрө-бүтэ. Очотообуга эм-томи суоһар тэртэрэ ийэтэ оролоһобун дикэ уол балтараа салста-дар суоруна суолла-мыта, уон арыс ороотто-алтата эрэ тиһиннаах хаалбыта.

Уйбаныча кыһы-чык олоххо ийэ таа-та-лаа билбэккэ улаа-лыта. 14 саастаар эрэ дикэбэккэ биер сым үөрэнэр дьоллоһмута.

1930 сыллаахха «Сырдык тардыта» дикэ сирэ холбоһон онорор таһаарыстыба тэрлэллэбиттэр уон сэт-тэлээх уол биер баста-мынан киирбитэ. Үлэбэ баалаах, билигэ-кө-рүүгэ тардыһар уолу көнө суочуутунан үлэ-лэһиттэрэ. Бастаан та-баарыстыбына, онтон колхозу туругурууга Иван Николаевич күү-һэ кыһаарынан үлэстэ-питэ. Ол туһура үөр-нэр, сырдыкка талаһар бада сааа киһиттэн араһытаада.

— Учуутал буолу-ох, оролору үөртээх-тин олус баарар этик. Оттон педагогическай учууһу сэттэ кылаас үөрэхтээхтэри ылаа-ла. Онон мин, дьонум сөбүлээбэтхэрин үрдү-ккэ, суурбиччээх киһи Диринг сэттэ кылаас-таах оскуолатын үһүс кылааһыгар үөрэнэ-

скай-Орловскай туһаа. Ийиһа тийэһ сэрэлэ-лэһин Орел куорат та-һылаары уонган тахса дэрлэһиннэ босхолоһон баран кууун тутар 6 күнүгэр Орел куораты босхолоһунна ыра-ханын бааһырыттым,—дир кырдыаһас сааһаат очотообу уоттаах кү-нэр тустарынан ахта-

партиянай тэрлэтэ био-роһун чилиэһэ, прола-риатист, агитаторт ий чилиһи. Итин таһа-ан народнай конту-дуол турунатики пред-сэстэлэһин, чилиһиннэ таһылаан итэһин-была-быны туоратымга үтү-сүрүтэл биэрэн үлэ-лэллэр. Чакыр олохтоо-кторо киһи принцип-палыһыны, чилиһи-ини, киһи быһымынны истинни, эбэһини чор-ботон бэллэттиллэр. Норуот дозорнааа үтүө суобастаах үлэтин иһин ЦСРС Народнай Кон-турдууны Комитетэ Бочуотунай грамота-нан таһаарадалаһыта. Сэрин уонна үлэ вете-ранна архивыгар үтүс ахсааннаах Махтал су-руктары, Бочуотунай грамоталары, о. д. д. киһи өр сымлаах энки-лэ суох үлэтин көрүһэ-лнэр докумуоннары ка-рүөхкэ сөп.

Иван Николаевич сэт-тэ олоһоох илээх дьыа-кэргэн амаар арата. Улахан кыһаа Екате-рина Ивановна СГУ-тын бүтэрэн учуутал-лыр, уола Семен Ива-нович Эрлики Эрстийи аатынан совхоз биер тарбахха баттыр ме-ханизатора.

Сэттэ уон сым хаа-рын санытар ууллар-быт ветеран И. Н. Ни-колов билигин дараы олоххо умсулгана уба-рабат, эдэрди эрчи-иэхэтик үлэллэр, об-щественнай олоххо ак-тивнайдык кыттар.

Н. ФИЛИПОВ, билигин общ. корр.

УБАРААБАТ УОБУНА

кирбитин Онон 1938 сыллаахха Чурапчыта-ын педучилище студена буолуотун,—дикэ кэп-сир Иван Николаевич. Студент билигин-ка-рууны баһилиһирга күү-рэннээх дараы, көр-дөөх-кэрдыах дараы олоһо үс сым били-бэккэ аспыта. Бүтөннөк ээлиһиннэри туттаран, учуутал буолбут аттес-татын ылан, биергэ үө-рэнмэт таһаарыстары-нан сайынны кылаас кууру тууру оройноо-көрүлэһи атаараат ми-ниһиниэтиги утуула-саттарына алдыраһай аймаларга соһутан ту-руорбута. Ол 1941 сыл бос ийиһи 22 күнэ этэ.

— Забайкальскай ба-һылаһай уокурукка тийлибтим. Чигалан, Монголия Народнай Республикатынан сым-дын сулууснааһын ба-ран 1943 сыллаахха 37-с гвардейскай дивизия 109-с стрелковой пол-катын састаабыгар бак-ка-суолга киирбит Кур-

ригар. Рязань уонна Магня-тагорскай куораттар госпиталларыгар 3 ий эитэнэн баран дойду-тутар төһүбүтэ. Эдэр эрдэригиттэн ымын санаа ороһтобут баатын то-лорон учууталдыбыта. 1946 сыллаахха ЦСКП изакэтигэр киирбэтэ. Коммунист учуутал Хайахсыт оскуолатын сэрбидэһэһиннэ, партия райкомун инструкторы-аа, 1948 сыллаахтан Чакыр оскуолатын сэр-бидэһэһиннэ, учууте-лынан үтүө суобас-таахтик үлэлэһи киһи. ки бочоттаах сымна-лаһына тахсыбыта.

Партия эрэллээх сал-лаата 37 сым устата эрээс партиянай сору-дахтары энкилэ суох толорон кэлэ. 1948 сыллаахтан колхозтар бодонсууһуохтэригэр дикэ-ри колхоз партиянай тэрлэтэти секретары-нан таһылаан үлэлэ-битэ. Билигин Иван Николаевич—сыахтаары

Сүһү кыстыа—ударнай үлэ фрона

ЫАННЫЫГЫ ЭБИИ ААТЫЫ ХАЙДАБЫЙ?

Пятилетка сүрүн сыма бүтөннөк ыйыгар оройуон совхозтара госуларствога 435 тонна (аспыт сым ту-һаныаах мыйылааһытааһар 75 тоннанан элбэх) үүтү туттарар соруктаахтар. Ити кирбин фермаларга үлэ тэрэһинин туспараахха, ис кыахтары мунутуурдук туһаннаахха эрэ мыйылыа. Онуоха, биллэн турар, ыан-ныыгы эбии аһатым улаханымк комплекһуна.

Оттон мнэстэбэ балаһыаньна хайдабий?

Билигин корреспондентит итиник мыйымытыгар маһык аһаһытаттылар:

С. ПЛОТНИКОВ, «Чу-рапчы» совхоз Сымлынаа-бы отделеһиетин управ-ляюһайа:

— Үүткэ хааһы ордуу маччирин кэмгэр таһа-рыллыбыта. Кыһыны мй-аарга дараы иккит ат-чабаһа. Ахсыһымы 35 тоннаны туттарыахтаахыт.

Ону толорор туһугар ыаһы күнтэ үстэ ыаһыны буаһуучулаахтик олохтоо-тубут уонна сиилэһи сэт-тэбит. Ол эрэһин уулу аһаһан бастарбаһа уба-һа көннүөрбөнү быһа-би-һи сэттэбит дикэ били-һэххэ илээт. Отделеһиетэ икки уу таһар автомаши-на баарыттан биердэрэ эрэ үлэллэр. Онуохабыт түөрт биригээһин кыһан аһаһыһыта биллэр. Өрө-мүөнүгэ туһура да элбэ-бэри, билигин туһааттан олох-ло тардыта. Онон, совхоз дирекциятыгар үс мйы бы-һа туруорсан, бу күннэргэ биер эргэ автомашинаны илал сүүрдэһ эрэбит.

Эбии аһылыгы онорору орауу. Улахан Кулаа ыа-рэхаттардаах. Ахсыһыны сыйаһыгар тохотуллун ба-ран кыһы сага олоһулдан эрэр. Онон үүткэ биллэ-рин орустара сырыттыбит.

Эбии аһылыгы онорорго атын да фермаларбыт ыа-рэхаттары көрөдүлөр. Во-рооску уонна ыаһынык ту-

толорор кыахтаахыт. Би-лигин күннэ биридин тон-на курдук ыанар. Арды-гар 8—9 центнергэ түһэ-һабаһыт. Ол бириһиниэ—эбии аһылыкта. Бу үлэ ордуу сазмэй бөдөн «Юби-лейнай» фермада кыалы-бат. Онон бу коллективка үүт ыама 3—4 центнергэ дикэри халбаһыны туар.

Эмнэ манна мотуор алды-нан сүһүлэр уулабаһака турууларга тахса сырыта. Оттон отделеһиетэ сымна-рыллыбыт Чурапчытааһы «Якутсельхозэнерго» пред-приятиетин электромонте-рлоа Г. М. Павлов, И. И. Абрамов уонна В. И. Носов, эгэргэ дикэ, «ку-һуеотунуна да буабаккыт. Итинни эппитиннэ суох быһын биригээһин В. Д. Васильев аттуттан эмнэ таһаарылар. Холбоһу, ме-ханизк Н. С. Флетонтов итиннэ, манна билигин 20 трактор үлэллэр туруктаа-рын үрдүнэн фермалааһа-аһыт туһура сиртэн ком-бикомп уонна уу кыһан таһылаһыт, онон көп-пэрбэ олоһуллубат. Ол тийиһилэр эрэһин, күмэрэ тоһа центнердээһи мйы-дыбат. Фуражирдар холу-бууларынан очуоттуу оло-робут.

Дикэ кормокуһулаар то-дору үлэллэр кыахтаахтар, сөп буолар аһылык баар. Онон ыарахаттары дьон кыахтаныада.

эппитиннэ суохтарыттан көрөсүт.

Быйылгы курдук дэлэй аһылыктаах, бири өттүөнн үчүгэй усулуобулаах кыстыака сүһүкү дьүдэт-тэххэ, үүтү-аһы кыһан илбатаахха бурууу мотто-воһо түбэрэр быраһа суох буолуо.

П. ДЬЯЧКОВСКАЯ, Эри-лик Эрстийи аатынан совхоз Хадаардааһы отде-леһиетин зоотехника:

— Фермаларга эбии аһы-лыгы оноруу, ыаһы күн-нэ үстэ ыаһы сүүрүннэ олохтоонулар. Ыаһыныла сиилэһи эмнэ сэттэбит. Онон «Кууһуна» уонна «ЫБСЛКС 60 сым» фер-малар коллективтара күн-нэ иккилин центнерди-тэн ордуу ылаһар, гра-фагы тутуһан илээдэр.

Арай быйыл үлэбэ киир-бит Бэрэ хотонугар эбии көтөлү сага таһан эрбит. Онон бу 9 ыаһыныкыттан сүрүн фермаһытыгар наа-һа буолар эбии аһылык анара эрэ олоһуллар. Ол охсуутугар манна күнтэ 4.8 эрэ центнер үүт ыанар. Дикэ 6-7 центнери нах-тар этэ. Бу фермада алба-һыах төрөтө. Онон эбии аһылыгы бэллэһиннэ бө-буруоһун быһаараахха, от-дөлөһө күннэ кырата 9—10 центнер үүтү биэрэр. Онон ыарахаттары дьон кыахтаныада.

РЕДАКЦИЯТАН: совхозтарга барыларыгар дикэ-ны балаһыаньна итинтэн ордууа суох. Ааспыт ийга оройуон үрдүнэн баһа-суока 207 тонна (былаанна-мыт эбии аһылык агара эрэ) олоһуллубута. Оттон, ийиһыкка биер күн эбии аһылык бэрлэллэһиэһин, манар үүт агара сүтэр. Онон балаһыаньныны көнө-рөр быһаарылаах дьаһалы утаһыһаһа мйа ээ-суохха наада.

